

ЗЕМУНСКИ ГЛАСНИК.

Земунски Гласник излази Недељом у јутру. Цена му је годишња 5 флоринти у банкнотама заједно с поштарином или достављањем у кућу. За предбројнице у Србији стане лист овај дукат цесарски с поштарином. За Босну, Херцеговину и Стару Србију 60 гроша турских, ван турске поштарине, коју предбројници сами имају плаћати.

Број 18.

Предлату на Земунски Гласник прима из Аустрије Сопронова печатња у Земуну, из Београда и унутрашње Србије г. Велимир Валожић у Београду. Предбројници из Босне, Херцеговине и Старе Србије предброје се у плаћеним писмима код управе вилајетске печатње у Сарајеву. Без новаца никакве се не уважавају наручбине.

Турско-источна жељезница.

(Свршетак.)

По најпосле, док је Беч и Пешта у томе, геогр. положају, у коме је данас — а свемогуће не ће их ваљда на незнам који крај света преселити — добиће Србија жељезницу и да се око тога не отимље. Аустријанци и Мађари стараће се, да њихове престолнице од светске тргов. пруге имају хасне, па ће с тога, и без своје воље провести ову кроз Србију.

То се види и из Хановог предлога.

Но он је мњења, да гвоздени пут кроз Србију идући, пређе код Рама Дунав, и левом обалом истог да иде преко Пеште и Беча за Лондон. Пут за Београд — од Мораве — сматра он е њиме и многи као споредан, чисто за нашу домаћу потребу.

Да је само правац к Базијашу пробијачан по Србију и светску трговину, то нам причају само бечлије и пештанци због њихових престолница. Дакле и ту су себични.

Србија и светска трговина имаће највећу корист, ако гвоздени пут иде кроз моравске долине на Београд и Осек, па све уз Драву на Бриксен и Цирих за Париз и Лондон, а од Осека преко Беча за Хамбург. Тај је пут најкраћи, а прелаз преко Саве лакши него преко Дунава.

Ако се начини гвоздени пут на Београд, он ће у први мах водити преко Осека па Беч и даље, јер је ово по аустр. трговину главна пруга, и пре ће се начинити, но она пруга уз Драву, која ће главне пруге међусобно везати. Но чим се он сврши, окренуће се њоме сва трговина за западну Европу као најкраћим путем.

Чим сујецки канал готов буде, товариће се еснап у Индији на лађе, које ће га безпрекидно до Солуна —

као краћим путем а не до Цариграда донети, ту ће опет краћом жељезничком пругом ићи за северну и западну Европу, а не дужим путем из Цариграда преко Сарајева.

По Србију и по светску трговину најпробитачнија је пруга из Солуна преко Београда као најкраћа и најјевтинија за прављење, па наравно и најјевтинији подвоз но све остале пруге на том полуострву, а овом правцу долази у помоћ саобраћај водом, сујецким прокопом.

Пут из Цариграда преко Београда или преко Сарајева није пробитачан за сад по светску трговину, јер је водени пут од Сујеца до Цариграда дужи но онај к Солуну, а гвоздени је пут из Цариграда до Саве дужи но онај од Солуна.

Цариградски пут добиће нешто важности, ако се гвоздени пут од персиског залива преко Багдата на Цариград проведе.

Но као што рекох, „само нешто“ јер је комуникација водом јевтинија, и претоваривање код Солуна бива само један пут, а код Цариграда два пут, које све код еснапа — а нарочито код сировина — које ће се из Индије за Лондон и обратно преносити, велике трошкове проузрокује. —

Србији је дакле жељезница сигурна, и то баш најважнија у целој Европи. Не треба ласно ма на какве услове пристати, и ма коме прављење жељезничке пруге уступити.

Најпосле треба трговину у Србији, а нарочито долином Мораве подићи. Треба проконати Мораву, да се њоме олакшава превоз кроз $\frac{3}{4}$ данашње Србије — од Дунава до Сталаћа — кроз најбогатији предео Србије. Овим би се још грдна множина наших најплоднијих земаља од поплаве сачувала.

Дај Боже, да се у том правцу што пре и што озбиљније нуждни кораци учине . . .“

Тако говори „Јединство“ о животном том по нас питању, коме је листу тај чланак послат из Туприје. Као што смо у уводу рекли, ми потпуно усајамо мњење г. писца, и само имамо то да додамо, да оно белгијско друштво, коме је турска влада дала дозволу за грађење цариградско-сарајевске пруге и гаранцију му обрела, тек што се није распало, и да је готово получено своје право другом друштву уступити. Даудпаша, турски посланик на бившој париској конференцији, добио је налог, да приволи речено друштво, да напусти концесију, почем ју и онако извршити не може. Друштво као да је хтело да пристане на захтевање портино, тражећи седам милиона франака накнаде, но Дауд-паша нехтеде толику суму дозволити. И тако се у Бечу о тој ствари преговори прекидаше. Није Дауд-паша ни у Паризу, где је преговоре продужио, бољи резултат постићи могао. Међу тим чују се жалбе на подумаче, који имају до 1. маја жељезницу од Цариграда до Једрена готову предати, да је тако рђаво грађена, да ће је прва велика киша еву покварити. Турска влада налазиће у томе повод, да одузме друштву концесију.

У свези са пројектом београдско-солунске пруге чини нам се да стоји и та вест, да ће концем ове године сујецки канал зацело прокопан бити. Обичне морске лађе као и пароброди моћи ће управо из црвеног мора у средоземско пловити, само се просте лађе морају кроз канал реморкирати.

Како буде сујецки канал готов, а индијска трговина окрене тим путем, то ће солунско-београдска пруга брзо готова бити. Јер ће онда светски интереси ступити у конкуренцију, којима је све могуће.

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ ВЕСТИ.

Земун. Из извешћа о оп. седници дознаће читаоци, да је ту било покренуто питање једно, које доказује неприродни положај маџистратских органа прима општини. Г. Орељ иште награду из општинске касе за то, што он у општинским седницама води протокол и што око извршења општинских закључака труда полаже. Г. Орељ има право, што то иште; јер као званичник маџистратски он већ врши прописану му дужност, у коју не спада речени посао. Који познаје комплицирану администрацију и како је она дангубна, тај ће увидети, да се од једног званичника не може зактевати, да он своје време жртвује извршавању дужности једне, која му је наметнута, а да му се за то не да награда. С друге стране опет треба помислити, да општински послови сачињавају један део јавне управе, дакле су маџистратски органи позвани да и ту суделују, као што чланови варошког заступништва суделују и у судским, полицајним и административним пословима. Награду дакле, која треба да се да званичнику, који је прекомерно оптерећен са дужностима, ваљало би водити из оног извора, из кога теку и плате званичницима, то јест из провентенфонда.

Али је ово прелазно стање. Закон о комунитетима мораће се скорим изменити због више одредења, која не одговарају потреби. Но док то не буде, нужно је да се протокол општинске седнице повери једном лицу, које је одговорно за то, да се решења општине прецизно запишу и које ће бригу водити, да се иста точно извршују. Ми смо тог мњења, да ту општина не треба да жали трошак из општ. касе од 2 до 300 форината на годину. И ако ће се верификација протокола прошлних седница предузимати, ипак је од највеће важности да су закључци прецизно стилизовани, јер само онда могу имати ону решавајућу силу, која се изискује од једног јавног акта.

(Општинско веће 15. Фебруара. Свршетак.)

Г. Градоначелник доставља до знања, да је општинар г. М. Ивић одустао од сваког даљег корак због наменене му у општинској седници увреде. Г. Ђенерал на то рече, да је у интересу општине, као и слоге и мира, да та ствар легне. Г. Ивић, рече, одличан је члан варошког заступништва, и исти је толико допринео и труда положио у интересу општине као досад ни један други општинар. Зато и јест дужност варошког заступништва, да г. Ивићу изјављује своју благодар-

ност и поштовање. Мислим, рече, да ће се у томе сви слагати, јер сви морају признати, да ни који други толико заслуге по општину нема као г. Ивић. (Сви : тако је!) Па и сам г. Пајић, настави г. Ђенерал окренувши се г. Пајићу, мора то признати, те пристати на тај предлог. На ове речи Ђенералове овај се неколико тренутака замисли, после рече, да он пристаје под условом, ако се уједно и првом варошком претставнику изјављује признање општинског већа.

Почем у предлогу одбором о првом варошком претставнику ни реченице било није, то је за љубав мира и слоге решено :

1. да варошко претставништво све оно радо и са благодарношћу припознаје што је г. адвокат М. Ивић досад за благостање ове вароши деловао; да оно нема никаквог повода о честитости његовој ни у чему сумњати; и да га једногласно и свечано позива, да своју оставку натраг узме и да како досад тако и одсад за благостање земунске општине ради;

2. да исто варошко заступништво у колико се ова равмирица тиче г.г. првог варошког претставника К. А. Петровића и Мојсила Пајића, изјављује овима своје поверење и поштовање као својим за благостање општине брижљивим и често вредним члановима, како досад тако и одсад.

3. Најпосле изјављује ово варошко заступништво једногласно и разјашњавања ради, да је онај у овој равмирици постојавши одбор свој елаборат јамачно само у најпомирљивој намери поднео; али будући њиме циљ ова није постигнут, то да се од истог елабората са свим одустаје.

Као обично и ове године има општина да одреди, на који ће се начин лимита са радавати људима. Прошле године је ту манипулацију вршио г. Ђорђе Солар за малу неку награду, а за своје време, рече г. Градоначелник, није било тужбе ни од које стране, док се у пређашњим годинама људи непрестано тужили. При свем том предложисе неки, да се друштво ствар уреди, чему нису ни остали противни, те усљед тога беше закључено, да маџистрат ушита у Панчеву, Карловци и т. д. како тамо раде.

Комисија подноси извешће о регулисању гробља, што ће по предрачуна г. вар. инжињера 69 форината стати. Одобрава се предлог с тим додатком, да на речени посао не сме се већа сума трошити, него што је у предрачуна изложена. Додаје се том још и овај закључак, да се гробару за кошање раке за сиромаци, који умру у болници, не сме више од 50 новчића из општинске касе плаћати.

Предложи се понуда Јозефа Мајера о чишћењу улица, за које иште 480 форината, и то да ће то вршити као што је досад вршено кроз осам месеци у години. Решено је, да се изда путем дражбе чишћење сокака под надзором првог варошког претставника и потцијакмесара, и да се том приликом узме приређење на повуду Јозефа Мајера, који ако буде тај посао на се примио треба кауцију од 60 форината положити, или да се иста сума на његову у Францалу налазећу се кућу иштабулује, што је процењена на 600 форината.

Варошке управе помоћник г. Орељ моли да му општина одреди награду из општинске касе с тога, што он поред других својих званичних послова, с којим је оптерећен, још и дужност перофе у општинским седницама на српском и немачком језику врши, и око извршења општинских закључака се труди, на што он своје часове одмора употребити мора, јер ипаче неби их могао вршити. Решено је, с тога што варошки заступници у овој седници нису на броју, да се тај предмет одложи за други пут.

Сад беху на реду личне ствари, и то највише тражише се странци да се примају за овдашње, а један пак моли, да му се због сиромаштва опрости порез и прирез. Почем о државном порезу општина не може решавати, то му само опростише општин-

ски прирез. Нека земља, оптерећена с дугом из сиротинског фонда прешла је куповањем у друге руке, на се иште да остаје канитал тај и у новој имаоца. Но решено је, да се то само дозвољава, ако се још неколико јутара боље ситуације ради заложу.

Земаљска власт известила је маџистрат, да су у корист бродарства за дољи Дунав два надзорника реке намештена, један са седиштем у Земуну други у Оршави. Узето је на знање.

Овдашњи дунђерин г. К. Грубер предао је рекурсе против маџистратског решења због забране цигљане. Решено је, да му комисија одреди место на ледини код дударе, где ће и францаци да граде цигље. Има ће за то да плати годишњу такву од 15 форината од јутра.

Варошки управитељ г. Карл јавља да су општински рачуни готови, које треба комисијонално прегледати. Решено је, да се то повери одбору од три лица, т. ј. г.г. М. Пајићу, Волфу и Ђорђу Д. Јовановићу.

За идућу 1869. постављени су говедари и одређује им се плата. За пустару постављени су Живко Радивојевић и Лазар Бајић, за дољњу варош Никола Суг, и за горњу варош Ђорђе Шумандар. Плата им је месечно 1 фор. 20 новч. и још од сваког комада по 10 новчића месечно.

Полицијадунит г. Манђул предложи, да се у горњој вароши гробљу водећи сокак мобом насути може. Овај се предлог прими једногласно и дозволи се за трошак ради набавке вина и јела 30 форината из општинске касе.

— Одбор што је руководио избор за црквену општину тек је јуче у суботу свршио посао бројања имена изабраника. У понедељник провело се цео дан са верификацијом гласова, којом се приликом наишло још на неколико подметнутих цедуља. У остале дане пре и после подне предузело се бројање имена. Одбору председавао је пречасни наш г. прота, а за горњу варош присуствовао је г. парох Суботић. И владин комесар непрестанце је ту био. Ова су лица изабрана за општинаре, и то са веома великом већином гласова. У дољој вароши:

Г.Г. Алекса Алексијевић 278, Антонијевић Раја 287, Антонијевић Ђорђе 244, Атанацковић Коста 186, Будимировић Павле 234, Барјактаровић Урош 252, Барјактаровић Панта 270, Барјактаровић Ђорђе 232, Василијевић Ваца 295, Василијевић Живко 288, Василијевић Игват 278, Вукмановић Петар 276, Бујанић Лука 254, Георгијевић Коста 255, Димитријадес Пауसानас 281, Дамјановић Михаил 260, Даронић Алекса 261, Иљкић Ђорђе 325, Јовановић Светозар 290, Јовановић Д. Ђорђе 325, Јовановић Ђ. Ђорђе 211, Јовановић Петар ц. к. мајор 277, Јовановић Митар 253, Јанковић Д. Михаил 220, Јовановић П. Игват 279, Јовановић Д. Алекса 249, Костић Максим 236, Лавић Т. Ђорђе 272, Лончаревић Живко 264, Лаушевић Мама 280, Лакетић Илија 273, Младен Митар 280, Марковић Стеван 288, Милаковић Јован 276, Милосављевић Димитрије 240, Микшић Митар 229, Миланковић Јаков 288, Николић Гавра 264, Николић Н. Митар 243, Николић Павле 210, Петровић Тома 231, Петровић Стеван 286, Петровић Јован 265, Петровић Тријун 214, Петровић Коста 277, Пантелић Ђорђе 252, Павловић Паја 245, Радивојевић Сава 231, Рајковић Адам 196, Радосављевић Петар 194, Солар Ђорђе 245, Смедеревац Јован 235, Стојановић Митар 213, Стојковић Коста 234, Старчевић Јован 221, Томић Р. Тодор 224, Теодоровић Ђорђе 179, Урошевић Лазар 241, Чутоковић Јован 234, Ђурић Михаил 233 гласа.

Изабрани скупштинари горњоварошки: Г.Г. Атанацковић Коста 309, Белановић Филип 265, Банатовић Коста 275, Буковичанин Митар 263, Бастаић Јов. 307, Гавриловић Панта 242, Илић Јов. гла-

воњски 202, Јовановић Петар 259, Јовановић Гавра
Смиљкић 291, Јовановић П. Јован 265, Југовић
Живко 302, Југовић Мак. Митар 215, Лакетић Ми-
хаил 253, Лавић Т. Љуба 299, Латовљевић Живко
212, Милутиновић Д. Јован 226, Марковић П. Мар-
ко 240, Нешиковић Митар 257, Павловић Петар 252,
Павловић Коста 220, Петровић Миша 211, Петро-
вић Лазар 222, Петровић Стеван, берберин 230,
Пешић Јован, 272, Пеаковић Ђорђе 274, Радова-
новић Дамјан 204, Смедеревац Михаил 271, Смедер-
евац Тодор 213, Свилярић Божа 230, Свилярић
Матеа са 224 гласа.

— У овдашњим немачким основ-
ним школама и у реалки држани су
ове прошле недеље полгодишњи ис-
пити. У српским школама држаће
се у вторник у школи код нове
цркве, у среду у оној код старе
цркве, а у четвртак у горњој вароши.

— Паробродски инспекторат тра-
жи од општине онај плац на обали
дунавској, што је пред кајкциницом.
Друштво би насуло место, на које
хоће радилицу своју да премести.
Не сумњамо, да општина неће ре-
чени плац друштву уступити, а ово-
ме је згодније ако је радионица у
Земуну него у Београду.

(Задружно.) Од стране одбора наше српске
певачке задруге умољени смо, да ову јавну благо-
дарност јавности предамо. „Свако важније предузе-
ће, свако племенито дело потребује моралне а и ма-
теријалне потпоре. И почем је један овдашњи родо-
љуб (чије име јавно споменути не можемо, јер нам се
не каза преко штованог г. Марка Николића нашој За-
друзи са поклоном од 5 форината а. вр. у помоћ при-
текао, то се побуђеним налазимо овом, како том пле-
менитом родољубу, кога и непознавајући високо
штујемо, тако и честитом старини г. Марку Ни-
колићу, који је у тој ствари посредовао, своју
топцу и искрену благодарност јавно изрећи. Жи-
вели!“ — У Земуну 28. фебруара 1869. године.
Одбор српско-црквене Пев. Задруге.“

— До који дан даваће у нашој
вароши један Београђанин, именом
Петар Димитријевић опсенарске
преставе. По „Видовдану“ овај је
вештак у Београду публику врло
задовољио својом вештом.

— Листови су пуни са описима
свечаности, која приредише браћа
Хрвати приликом доласка Њ. В. ца-
ра и царице. Њихова величанства
посећују и нека места у граници,
као Беловар, Петрињу и Сисак, и
свуд их дочекују са највећим енту-
зијазмом. Читамо у новинама, да ће у
Петрињи босан. везир излазити пред
цара да га поздрави у име турске
владe. Као што смо извештени, Ос-
ман наша у прошлу недељу још је
био у Сарајеву, и да се тамо ни-
шта није чуло, да ће да полази на
пут. Његово величанство одпоздрав-
љало је претседника хрватског са-
бора на хрватском језику.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

Беч, 1. Марта. (Телеграм.) Шепице у Бечу:
моришке 88-фунт. по 4.70, маркфелтске 88-фунт. по
4.85; у Буру: банатске 87/89 фунт. по 4.40, 87-фунт.
по 4.55, ст. београдске 86/87-фунт. по 4.45, 87/88-
фунт. по 4.50. Словачке ражи у флорисдорфу 82/83-
фунт. по 3.70. Шопронска јечма у Бечу 70/71-фунт.
по 3.25. Маџарске зоби 45-фунт. по 1.86, 51-фунт.
по 2.20. Промета са шеницом беше 40.000 мерова.

Стање воде Саве.

Код Земунa:

У четвртак 27. фебруара: 5 с. 5 п. над нул. Мутно.
„ петак 28. фебруара: 5 с. 6 п. над нул. Ветров.
„ суботу 1. марта: 5 с. 7 п. над нул. Мутно.

Код Митровице:

У четвртак 27. фебруара: 5 с. 4 п. над нул. Суво.
„ петак 28. фебруара: 5 с. 4 п. над нул. Ветров.
„ суботу 1. марта: 8 с. 0 п. над нул. Кишов.

Код Сиска:

У четвртак 27. фебруара: 1 с. 2 п. над нул. Мутно.
„ петак 28. фебруара: 1 с. 6 п. над нул. Мутно.
„ суботу 1. марта: 6 с. 9 п. над нул. Мутно.

Земун, 1. марта. Београдски
неки трговац, кажу, да је само с
тога држао момка, да овај дочекује
и избацује силне трговачке агенте
који му досађиваше својим понуда-
ма. И ми дољноземци мораћемо се
побринути за средство да се сачувамо
од поплаве акцијских подuzeћа, с
којима нас хоће да усереће горњо-
земци, покушавајући да нам наметну
њихове милионе. Књижевне колпор-
тере познајемо, али је колпортирање
са милионима у нас са свим нова
појава.

Прошле недеље дође у Земун не-
ки г. Хајман од англо-угарске бан-
ке у Пешти у намери, да склопи
друштво за оснивање земунске бан-
ке. Ова би по уверењу реченог
господина сама 50% од акцијског
капитала уписала. Г. Хајман посетио
је редом наше капиталисте, но као
што чујемо није ни код једног на-
лазио вољу за приступ таквом под-
uzeћу, и ако он пије пропустио, да
резултат од такве радње са нај-
живијом бојом опише. Један му од
понуђених рече да му се чудновато
свиди, што англо-угарска банка хо-
ће такав завод да заведе у Земуну
и толика добитка од те радње оче-
кује, кад она има овде свој фили-
јал тог рода. Неприродан је посао,
кад који хоће сам себи да прави
конкуренцију.

Г. Хајман оставио је ономад Зе-
мун без резултата, дакле не беше
тако сретан као г. Херцел у Бео-
граду, који ће, као што чујемо, пут
свој низ Дунав да продужи, како
буде посао свој свршио у Београ-
ду. Веле, да ће да покуша можда
још негде срећу у погледу на осни-
вање банског завода пре неко што
ће влашку престолницу у истој на-
мери да посети.

Земун. Ове прошле недељепрошоше савоушке
ове просте лађе: лађа Јована Цикора са 7900 цен-
ти соли за Брод; лађа Хенца и др. са 2000 вагана
жита и 7000 вагана кукуруза за Сисак; лађа Тај-
ча са 7200 вагана равне хране за Сисак; лађа
Блажића са 7000 вагана кукуруза; лађа Сибера
са 9351 вагана кукуруза за Сисак; лађа М. Нишича
са 5000 вагана шенице за Сисак; лађа Бомбила и
Ливијала са 6000 вагана кукуруза за Сисак.

Земун. (Званично.) Шимановачка кумпанија
даје на знање, да ће се у овим селима продавати
земље у следеће дане: 1. марта у Угриновци, 3.
марта у Кршишевци, 4. марта пре подне у Миха-
љевци, после подне истог дана у Прхову, 6. марта
у Шимановци, 7. марта у Дечу и то јавном дражбом.

— Титељски батаљон обнародује, да се у селу
Чуругу у шајкашком батаљону продају непокретна
добра трговца Павла Серајлића процењена на 10000
форината. Дражбе држаће се 24. и 28. маја и 1.
јунија о. г.

— Дивизиона команда у Варадину доставља
својом окружницом до знања, да је одсад слободно
паробродима пристајати на десној и левој обали Ду-
нава и Саве, само су дужни надгледати прописе ар-
миције.

— Српска банатска регимента званично пови-
ва Васу Панића, да се за годину, 6 недеља и један
дан поврати својој кући, ако неће да се лиши својих
права. Тако исто позива и тителски батаљон Илију
Мрђана и жену му Ану.

Панчево, 26. фебруара. (о. д.)
Оно кућиште на нашој великој пи-
јаци, између главне страже и куће
г. Васе пл. Јовановића, продаје се.
Оно је ерарско, а неки од наших
грађана тог су мњења, да се исто
купи и ту да се подигне здање за
опште цели. На позив првог варош-
ког претставника г. Н. Павловића
држало је више отмених грађана још
пре неколико недеља састанака, да
се посаветују о томе. На том са-
станку предложио је овдашњи поштар
г. А. Шрајбер, да се на ту цел
склопи акцијско друштво, које ће
то кућиште да одкупи и на њему
здање за кирације да подигне. Хи-
љаду акција од 100 форината до-
вољно би било по мњењу предлагача.
Предлог Шрајберов беше аклама-
цијом примљен, а ономад 23. о. м.
држаше тога ради скупштину у ма-
ђистратској дворани, и ту избира-
ше одбор од деветорице, који ће
устав да изради и на потврђење
поднети. Одбор је уједно опуномо-
ћен, да у договор ступи са однос-
ним надлежатељством ради одкупа.

Као што чујем, хоће се у том
здању, што ће се подићи, да се
смести штедионица и овдашња на-
родна банка, за које заводе вам мо-
гу јавити, да ће своје послове да
рашире. Још ће ту станиште трећег
посленог завода да буде, тако зва-
не житне камере (бурзе?), који ће
се завести, и која би доиста била
добра установа по нашу пијаци.
Осим ових јавних завода, намера је,
да се ту заведе трговачка касина са
пространом двораном. Остала про-
сторија куће разделиће се на при-
ватне квартире, у којима наша ва-
рош оскудева.

То би доиста корисно подузеће било за Панчево, ако се оживотвори; али као да постоје препоне, које му сметати могу. Јер једна странка римокатоличке општине предала је још пре, него што је покренут био горе споменути план, државном војном министарству прошњу, у којој иште, да се речени плац даде општини, да на њему подигне нову католичку цркву, а као што чујем нудио је и г. Д. Г. држави за тај плац 40000 форината(?).

Овдашњи недељни лист као да је рђаво извештен кад је ономад јавио, да ће се из Беле цркве овамо повући жељезничко крило, и да ће оно обилазити Ковин. Оваква пруга не би могла имати изгледа на добит, не би ни била од велике користи по нашу варош.

Орадњи нема се ништа много јављати. Што су време и путови рђави нема довоза хране. За месец април продата је једна партија кукуруза, ваган по ф. 1.70. Свима осталим врстима хране остадоше цене пређашње, т. ј. шеници 3.—, $\frac{3}{4}$ жити 2.60, наполици 2.30, кукурузу 1.65, јечму 1.50, зоби 1.50 ваган.

Стање воде Тамиша показује $6\frac{1}{2}$ квинта, а од неколико дана мало вода долази.

Београд, 26. фебруара. (о. д.) Чули сте за велику новост у Београду. Хоће да заведу српску народну банку, и то са главницом од милион дуката, но од које ће се засад само половина уписати. Франко-угарска банка покренула је ствар, а она је уједно и главна учесница у том подузећу. Опумоћен од ње дошао је пре неки дан овамо из Пеште г. Херцел с препоруком на овдашњу кућу Ж. К., а од грофа Кароља, веле, донео је својеручно писмо г. Калају.

Да имамо један пут новчани свој завод, то је крајња потреба по трговину, и жеља, да се такав завод установи, одавно постоји у наших трговаца. С тога је посланство г. Херцла и нашло толико одзива код свију, те многи похиташе да упишу акције. Овако живо саучешће не видосмо још у Београду. Тек што је речени пуномоћник неким свој налог саопштио, одмах пристадоше прве овдашње фирме, и склопише одбор, који ће да руководи уписивање акција и да изради устав, који је у главnome већ примљен и од стране владе. Ја ћу вам други пут опширније јавити за определења тог устава, за сад само толико, да

је франко-угарска банка 50% акцијског капитала уписала, а при свем том имаће она само право да три члана за управљајући одбор и једног директора наименује. Српских чланова биће осам у одбору и два управитеља.

То су доиста услови, што бољи по нас бити не могу, и доказују, какве сјајне резултате ти искусни банкерни очекују од радње прве српске народне банке. И јест лепа будућност, што претстоји овом заводу па и свој нашој трговини, која ће онако исто потпомогнута бити нашом банком, као што ће од ње акционари велику добит имати. И с тог узрока и јесу наши први трговци тако знатно учествовали у уписивању, од којих ево само ове фирме да споменем: Мајор Миша са 30.000, Ж. Карабиберовић и Т. Андрејевић сваки са 20.000, Ј. И. Русо са 10.000 дуката. Акције све су уписане, те се већ плаћа премија од четири рубље од акције.

Београд, 27. фебруара. (о. д.) Дакле ћемо скоро имати и ми своју банку, и то само делом нашим новцем подигнута. Изобиљни европски капитал тражећи себи ново плодно поље и следећи току Дунава изабрао је и Београд, те хоће и над српском престолницом да излије своју чаровну златну кишу . . .

Страни капитал довести у земљу добра је ствар, и ако нам се види да би по нас много боље било, кад би сами и својим новцем установили оваки завод. Уз то нам се чини, да је франко-угарска банка, као и мати јој, франко-аустријска, одвише млад завод, који сам још не заузима онај положај у берским круговима, да би се могао успоредити са другим припознатим новчаним заводима. То нам бар казује берски тецај акција и једне и друге банке на бечкој и осталим европским берзама. Но о томе други пут.

Ви ћете јамачно о том предмету ближа извешћа имати од редовног нашег дописника. Мени нису поједности тог подузећа познате, само сам чуо, да је франко-угарска банка такве услове ставила, који могу с временом да доведу ову нашу „народну српску банку“ у зависан положај од исте, што би значило дубоко повредити наш економни интерес. Самосталност српске банке није ни мало гарантована тиме, што ће банка покровитељка само три, а српски (или не српски) акционари осам чланова у управљајући одбор бирати. Који зна, како се за скуп-

штине акционара мајоритет ствара, тај ће допустити, да ту такве гаранције нема.

И то је важно питање, у каквом ће одношају стајати наша банка према матери својој, односно баби својој (франко-аустријској)? Хоће ли та свеза за будуће гарантована бити, ако би акције, које је франко-угарска банка себи задржала, све или делом прешле у друге руке, и хоће ли и у том случају уставом прописано право ове банке ипак важити? А да ће се акцијама српске банке од стране оснивајуће банке онаква иста судбина спремити као и акцијама новосадске и темишварске банке, то је извесно.

Као што рекох писаћу вам ово дана опширније о тој теми, и том ћу приликом и нека сретства да споменем, с којима се господа основачи службе, и која се често од штетних последица по многе њих показаше. Ми се у млађаној нашој отачбини баш својски трудимо око унапређења народњег благостања, умног и материјалног. Економно наше стање развило се постепено и жељели би да се тако и даље развија. Нисмо ради да нам у томе развијању сметају ризичне операције произведене од странаца.

У Бечу, 22. фебруара. (о. д.) Дозволите ми, господине! да у вашем листу најкористнији изналазак овог доба народу нашем јавим. Овај час дођо из инвалидске палате и од пробе нових гвоздених „прементивих“ (transposable) студенца господина Шулкоха. Исто дело је изобретено америкаца у њином последњем рату; а од енглеза лане у рату абисинском са великим успехом употребљено. Р. Шулкох поправи справу, и ево је сад у нашем царству уводи.

Справа је ова: цев једна гвоздена, $1\frac{1}{4}$ —2 палача дебљине, на дољњем крају челични заострљен врх, а над овим две педи дужине решетка са честим малим рупицама, кроз које вода из земље у цев пролази. Цета цев удара се право у земљу, ма гди било: у башти, гди хоћеш, у авлији, на улици, у сред поља — на утрини. Како је цев 3 до 4 стопе у земљи, већ се мора гледати, има ли воде. Зато се у цев спусти олово на канапу, ако је влажно или мокро — ту је вода; ако не — онда ваља даље ударати. Почем та прва цев сва буде у земљи, навије се друга на њу, и удара се даље 3, 4, 5 и више хвата, док се год на воду не дође. Како је олово мокро, навије се, опет од гвозђа сивени шпир мали, цев се са дрвени заглавци учврсти у земљу, да се не нија при вучењу, и студенца је готов. Тако данас на три места у авлији стајаше управљене цеви. Кад је 4 часа по подне било први удар буде учињен и за 21 минут, чујте! двадесет и један минут, студенца од 20 стопи беше готов! Дванаест ведра густе, црне, мутне воде извучено беше, после жућкасте, и са двадесетим ведром поче бистра, красна водица куљати. Многи сакупиљени свет сад нагну, да руку покваси, да шмрком повуче да се водице напије, и да се тим увери, да то све до сада није каква обсепа. Ал доиста је све на јави, и истинито.

Мајка земља матерински се брине за чеда своја; носи и храни биља и најаја јавно и скривено у њедри своји. Умна деца њена нек се само промуче, нек мисле, нек се труде, пак ће јамачно на скривено благо наићи. Ко се неби том приликом светог писма опоменуо, како Мојсеј жељезом у камен удари и жедном народу из њега прсну студени извор. Ево подобни догађај видосмо и данас, као следство човечијег уметовања и људске просвете.

Осим та три сад отворена студенца видосмо јошт три већ од више дана ударена, који бистре

воде даваше, колико год човек хоће да науче. На једном беше више од 20 хвати дугачка гибка цев (Schlauch) навијена са сиском, и само један човек вуче, а за час беше цео простор на подобје баште испуњивао и заливен. Други један ударен близу адања и цев прекована уз вид до стреје, преко четвртог ката, на 7 хвати. Горе је опет гибка цев са сиском навијена. И само један човек при земљи вуче шпирк, са којим је скопчан и притисак (Druckpumpe) а воде има у четвртој катуну, и по стреји, колико год човек хоће.

Снабдевен човек са таквом справом нема се више ни у кући, ни у башти, ни у самом пољу оне суше 1864. године бојати. Најлакше ће бити с тим студеницама, а особито где је у низи око Земуна, по дољи Саве, преко у Банату ма гди. У риту код Борче особито кратки цени од 4—5 стопа довољно ће бити, да се вододобије. Ал и у горњој вароши у Земуну, у Банату, у Црепаји, у Падини, Петровом селу, у самом песку између Избишта и Мраморка, у Србији свуд. По сели и градови треба да на сваком раскршћу такови студенац жедне поји.

Што се тиче песка и предела око Падине, где има онако мало, и то до 60 хвати дубоки студенац, то морамо сво искуство о песку африканском по Борту и Ливингтону и абигинском рату саопштити. У песку почем се копа, укаже се тако близу 4—5 стопа дубљине влага. — Нипошто не треба даље ићи, макар да нема воде, јер за $\frac{1}{4}$ до $\frac{1}{2}$ часа ће се у истој издубљеној руци воде с'цедити доста. — Тако африканци раде, иначе ко незна и ту по-

лицу прогрува, тај не наиђе више на воду, осим на артешки начин, као французи у Алгирији. Тако нека се са овим Шулкофовима цевима у Падини у песку поступа. Питање когод, ал одкуд толико воде око решетке? Ево одкуд: почем први 12 ведро сам густин избацисше, то се је снагом шпирка сва земља и песак око шпирка извукао напоље, и ту се сад начини руна (резервоар), у који се једнако с'лива вода и што се год више вуче, то већма тај резервоар постаје, тим више воде преуготовљене има студенац.

Нек сви они поједини или општине, које та ствар интересује своје внимаше обратите на онај велеважни најновији појав у великом Ст. Миклошу у парном млину г. Милера. Његова два копана и сазидана студенаца од 11 и 9 хвати дубљине беху усаханули. Он чује о том новом проналазку, кући цени и удари их, али на дну сасушени студенаца. И одавде 66 стопа дубоко сатера цев, кад тамо ал наиђе на артешку жилу, а вода му сама груне одоздо и као што јављам вода у изобиљу сама из земље. иавире.

Та справа има то добро, што се за неколико минута ударена у земљу, воде навадити и опет кад нема на том месту више потребе, за неколико тренутака извадити и на другом месту наместити може. Та вредно је, да при почетку летњег рада у пољу једна породица за себе у своје поље у песку понесе справу ову, тамо је у земљу укуца и да се докле год рад траје бар красном студеном и свежом водицом напије и да живинчад напоји. Пак

да још јестиније дође, нек се удруже 4—5 суседа и нек такови студенац држе. Исто тако у селу и у вароши. Особито за бантоване за заливање, и кукуруз у песку сејан заливати неизкрасано пробитачно је.

Цене те справе су умерене погледом на велику корист, коју дају.

Сисак. 23. фебруара. (А. Г.) Ове прошле недеље промет са храном на овдашњој пијаци једва је износио 23250 вагана и то шенице бечејске 4200 вагана 84/85-фунт по 4.50, 85-фунт. по 4.55; 1000 вагана тиске 85 $\frac{1}{2}$ /86-фунт. по 4.50; 1000 вагана бечкеречке 86-фунт. по 4.50; 500 вагана банатске 81-фунт. по 3.62 у колодвор постављено; 750 босанске 80-фунт. по 2.50.

Босанске зоби продато је 3500 вагана по 3.25 бечка цента.

Овом неважном промету узрок је, што нема знатних довоза због ниског стања воде, но и због тога, јер стара препрека што жељезница робе не прима, још једнако постоји. А при том падају и авечњи новци.

Кукуруз, готова роба, лако се продаје. Почем банатског и сремског кукуруза на пијаци нема, то пролази и босански.

За јечам и наполицу нико и не пита.

Последњих дана поправило се мало стање воде, али је време ладно, и ако не буде скоро падала киша, остаће још дуже време пловидба затворена.

Седмични преглед курса на бечкој берзи.

	24.	25.	26.	27.	28.	1.
	Ф е б р у а р а.					М а р т а.
Дукат цесарски	5.82	5.82	5.83	5.84	5.83	5.83
Сребро	121.50	121.25	121.50	121.75	121.50	121.75
5% металици	62.10	62.40	62.10	62.20	62.80	62.75
Ови с кам. мај—новем	62.10	70.20	62.10	62.20	62.80	62.75
5% народни вајам	69.50	—	69.40	69.30	70.20	70.10
Акције народне банке	725.—	726.—	720.—	720.—	723.—	723.—
" кред. завода	292.80	295.80	290.—	291.70	295.60	294.60
Ловови 1860. године	99.80	101.80	99.40	99.10	101.70	104.—
Лондон	123.55	123.40	123.85	124.—	123.75	124.—

Пловидба местне лађе до 21. Марта.

Из Земуна у Београд, у 7 сахата у јутру.

Из Београда у Земун, у 7 и по сахата у јутру.

Из Земуна у Београд и Панчево, у 8 сахата у јутру и у 12 и по сахата по подне.

Из Панчева у Београд и Земун, у 10 сахата пре, и у 2 и по сахата после подне.

Из Земуна у Београд, у 5 сахата после подне.

Из Београда у Земун, у 5 и по сахата после подне.

Оглас.

На књигу срећна кћи у она и мајке морална повест. Умољавам г.г. скупитеље, да ми што више предбројника без новаца скупе и имена пошљу, — а кад књиге приме, онда да ми новце пошљу. — Књиги је рок продужен, почем сада увиђам да сваки радије кад прими књигу плаћа, него напред.

Тома Теодоровић,
адвокат.

Anzeige.

Die Wohnung im oberen Stock im ehem. Ratković'schen Hause in der Donaugasse, bestehend aus mehreren Zimmern, Küche u. s. w. ist vom 1. Mai l. Z. zu vermieten. Näheres bei der Hauseigentümerin daselbst.

Три ловачка пса

има на продају, који су добро дресирани, па иду и у воду. Извешће да је уредништво.

Verkauf von Jagdhunden.

Diese drei gut dressirten Vorstehhunde gehen auch ins Wasser. Das Nähere in der Redaktion zu erfahren.

Балкон од гвожђа

са свим нов и лепе конструкције продаје се у Земуну по умереној цени. Где? дознаје се у уредништву овога листа.

Menschenfreundliche Erinnerung

an die Leidenden, in Betreff des Gombos'schen

„Stärkungstrankes.“

Nachdem täglich briefliche Anfragen bezüglich des obgenannten Trankes an mich gelangen halte ich mich für verpflichtet, das leidende Publikum in Nachfolgendem zu verständigen;

1. Der ausgezeichnete Redakteur des „Egészégi tanácsadó“, (Der ärztliche Rathgeber), Herr Professor Dr. Peter, unterwarf den Stärkungstrank des Herrn v. Gombos einer Analyse, bezeichnete ihn in der zweiten Nummer seines Blattes als das wohlthätigste Hausmittel, und empfiehlt ihn jederzeit im Hause vorrätig zu halten.

2. Laut glaubwürdigen Eröffnungen mehrerer Patienten haben meine bisherigen Verordnungen resultirt, das der, zu großem, aber auch wohlverdientem Rufe gelangte „Stärkungskraft“ in Magen-, Leber-, Milz- und Nervenkrankheiten eine gute schnelle und sichere Heilwirkung übt

Bisher pflegten wir die an den genannten, qualvollen Uebeln Leidenden, welche sich unter

unserer Behandlung nicht besserten, in die Bäder zu schicken; die Armen mußten ihre Leiden gewohntermaßen tragen. Daß übrigens auch die Bäder nicht den erwünschten Erfolg hatten, das bezeugen zahlreiche an mich gerichtete Zuschriften, während die Kur mittels des Gombos'schen Stärkungstrankes selbst dem Minderbemittelten noch immer billiger zu stehen kommt, als der Gebrauch jedes anderen Heilmittels.

Daß ich gegenwärtig bloß die genannten vier Krankheiten aufzähle, geschieht deshalb, weil nach den eingelaufenen Heilberichten, aber auch nach von mir gemachten Erfahrungen, die Heilwirkung des „Stärkungstrankes“ bei den erwähnten Krankheiten über jeden Zweifel sich erhebt, während in Bezug auf andere Krankheiten erst Versuche angestellt werden, die ärztlichen Gutachten demnach noch in der Schwebe sind, und erst auf Grund Zeugniß der Betreffenden abgegeben werden sollen.

Endlich 3. werden die Kranken jeder Art die sich bezüglich Gebrauchsanweisung des Gombos'schen „Stärkungstrankes“ an mich wenden wollten, dahin gebeten, ihre Vertrauensbriefe kurzweg und mit Weglassung jeden Zeremoniells abzufassen. Diese Gebrauchsanweisung wird so wie bisher jedem ohne Standesunterschied bloß aus menschenfreundlichem und keinem andern Interesse zugesandt werden.

In Semlin zu bekommen in der Conditorei des Herrn Stefan Schull.

In Neusatz beim Herrn Franz Moser.

In Belgrad bei den Herren Bufovalta & Mijovits.

Stuhlweissenburg, 25. Jänner 1869.

Dr. Schaller

Трипут Бог помаже!

(од М. Јокаји-је.)

Хоћу да вам приповедим чудан један случај, што се прошлих месеца у месту Б. догодио. Морам га чудним назвати, јер то му је најприличнији придев. У нечем је веома смешан а у нечем опет жалостан; сад како га узмете.

Дакле као што рекох време ме-сојећа беше. Нека изванредна живост владаше целим местом; свако ти то беше зањат мислима како ће души својој што лепша уживања да створи. И тако звани „хотволе“ приреди један бал и играња већ поче да свом задатку одговара. Беше ту међу осталим играчицама и једна дивна, бледа бароница, девојче на које се тек шеснаест промалећа осемехнуло. Како јој са таквом извесношћу године наводим, брзо ћемо дознати. Дата су ми поуздана што'но реч „црно на белом,“ само што у овом случају рећи морамо „бело на црном.“

Имена ћу да јој прећутим; та с тим ствар опет ништа не губи, само кад знамо шта се збило.

Цео младишки свет гледао је у младој бароници најграцијознију играчицу. А то је доиста и била. У „кадрили“ беше најљупчија а у „ваљци“ летела је вилинском лакошћу.

Тако се и говорило: бароница је у целом месту између свију дама највиткија. Струка си јој могао са претима обухватити. Све то не беше никаква тајна, свакоме је то познато, па могао је безазорно и даље казивати.

Притом беше млада бароница неисказано милокрвна и одвећ добродушна. Заслуживала је да је љубе, а тако је и било. И већ беше заручена неком ваљаном а младом хусарском капетану, који, истина бог, нижег порекла и сироме беја, али је имао благородно срце и частан значај. Са ота два лепа својства задобио је љубав младе баронице, која веома богата беше, а неимајући ни оца ни мајке у животу, могла је својом руком по вољи располагати. У најстрожијем смислу била је она добра партија. Кад се прочу, да ће се њих двоје скоро и венчати, многи је малом капетану почео да завиди.

На споменутом балу имала је лепа бароница ружичасту хаљину искићену красним белим цветићима; као зифт црна коса, у коју је по некоји црвени шебој уплетен био, просула јој се око бели плећа а дивна

румен почиваше јој на обично бледим ланитама. Једном речи изгледала је веома чедно, гиздаво. Али на њену ружичасту хаљину и на цветиће у коси, вратићемо се још једном.

За прву „ваљку“ обрекла се неком младом галантном господину, по имену Милисаву. То беше прекрасан младић — краљ целог бала. Природа га је врло пријатељски дочекала, излила је на њ све чари своје: лепше браде, лепших наусница, него што у њега беше, неможе човек ни замислити.

Игра се започела. Њих двоје летеше као две сенке.

Дворана беше велика. Стајало је човека доста муке док је само једанпут обигра. Али Милисав је био вешт и страстан играч. Двапут је недахнимице са својом лаком играчицом обиграо дворану и то вештачки. Кад по други пут стигоше месту откуда игру започеше и где млада бароница своју ложу имаде, хтеде се она пустити од игре да се поодмори, али јој Милисав не даде.

— Још не, још не, драга баронице, шапуташе јој овај, та „трипут Бог помаже!“ —

И с тим се поново поче дивље витлање. Устремиле се у наоколо, као да их је бес вијао. Груди им се бурно надимаху, са чела им крупан зној тецијаше, а очи им пламтеше необичним жаром. Милисав и лепа бароница летеше као лаки вијор.

И кад на послетку и по трећи пут дворану обиграше, и кад стигоше бароничином месту, стропошта се ова онесвешћена на тле, а више и не дође к себи, не диже се. Млада бароница постаде жртвом пустог витлања; изданула је, као да је годинама на болној постељи боловала.

У ружичастој хаљини, са дивном косом окићеном рујним шебојом изгледале као најлеши, као смиље жут мртавац, кога још нико у играчкој дворани не виде.

Но игра зашто опет не беше прекинута.

После два дана сахранише лепу бароницу. Сандук, у коме јој ви то тело матери земљи предадоше, сведок ми је, да је тек шеснаест година имала. На црној кадиви а сребрним дугмадма стаја тако написано.

Милисав је ремек своје играчке вештине показао. Није се више могао плашити, да ће му који од супарника наудити. Свако је гледао да се с њим упозна. Госпе и госпођице сматраху за велику срећу, кад с њим играти могаше. Са свију стра-

на позиваше га на забаве и играчке. Свако је жудео за његовим познанством, за ближним пријатељством.

За Бога! и како да не? Човек, који у стању беше и душу једној дами у смрт „одваљкати! Зар се може што интересантније замислити? Истинабог, сам се хвасташе, да је наједаред приметио, како му се играчица свом тежином вилинског тела на груди слушташе, како јој глава клону, како јој сјај очију угасну, како јој се устанца укочено отвараше. Гледао је де издише, али он је хтео започету игру — да доврши! И тек тада је месту доведе. Зар може бити већег душевног присуства, него што га он имаде?

Па уз то још и тај белај, да мали хусарски капетан удовац постаде. Испред носа му невесту отргоше. Прекрасно! Веле, да ју је љубио, па саотим већи му је малер. Али шта ћемо? Тек пре кратког времена узео је отпуст из службе, јер му је невеста то захтевала. Неки су људи, доиста, необично несрећни.

Ја држим, да се свет није већма дивио јунаштву милисављевом, него што се несрећи малог капетана радоваше. Но по кратком времену поборава се то. А и кога би такав несрећан сметањак дуго интересовао? Забораве зањ, нико га више ни споменуо није.

Али Милисав остаде целе године најважнији пријатељ и јунак моде. Са оно премда не великог и богатог стања могао је своју лепу особу са свим нужним накитима тако снабдети, да га свако заволи, чим га угледа. Играо је што'но веле у помодном и нобл-свету важну улогу. А то му је сујети јако годило; поносио се с тим. Али на несрећу његову појави се у месту Б. неки руеки кнежевић, који богат беше а притом у лепој спољашности Милисаву нимало не уступаше. Кнежевић га потисну са седла, јер пажња отменог света а особито лепог спола усредоточавала се око лепе личности кнежевићеве, а Милисаву све то више из вида губити почеше. Та у свету моде нема спомена о народности; ту смо ми сви космополити.

Овај појав је нашег Милисаву јако потресао, ожалостио. Повредио му је сујету, и с тога је гледао да се мало поутеши и расеје при зеленим столовима. Али не при оним зеленим столовима, где се озбиљна саветовања држе, него при којима фина и изображена господа у лепим гласе-рукавицама гледе да један од другог богатство, срећу и част од-

несу. Он је дакле у картању расеаности потражио.

Па и ту га је срећа нечувено обасипала. Досад је био само ожењеним људима тун у оку, а сад га већ и други људи доста завидљиво погледаху.

Као што рекосмо, имао је нечувену срећу. Притом је био мудар; чувао је свој новац и није га више хтео, као остали, раскошно и немилице у тартањ трошити. Купио је неко мало на врло лепом положају лежеће добарце, откуда ће се у старијим годинама моћи издржавати.

Свако је знао да му је срећа с картама доста новаца донела, али још никоме не беше познато, да је он те новце већ целисходно употребио. С тога се тада у отменијим круговима често моглоше чути ове речи:

— Знате ли шта ће приша-Милисав са новци да уради?

— Шта?

— Купиће једно добарце у Макови.

Та се досетка проносила свуд по касинама, каванама и другим јавним местима, где се светски људи скупљаху.

И сам Милисав, кад добре воље беше, грохотом би се томе насмејао. Та од добри пријатеља и познаника човек свашта прима.

Али догоди се, да један јаван лист, кога у месту највише читаху, од речи до речи међу својим домаћим вестима ову белешку донесе:

„— Кажу људи, да је срећа ћоравна бака, која сваког изобиља при себи има. Лишена вида не може она никада сама на своја чеда да наиђе, да их свачим обаспе, него је ваља потражити. Хоће ли човек да се увери о том, ето му примера у г. Милисаву који је своју срећу у ситничарењу односно кар . . . у потражио, и нашав је дошао до положаја, да је на острву Макови лепо добарце купио. . . Веле, да намерава тамо за увек и сасвим настанити се!“ —

— Да безобразне шале! Где је уредник, нека ми именује тог, што је белешку ту саставио! Како се усуђује оно, што часни и добри пријатељи само ми у шали рећи смеју, на јавност износити? Како он сме самном јавно подемеј и шалу терати?

Затим се одма упути управо уреднику поменутог листа и кратко ал озбиљно рече му, да је оном познатом белешком у части својој повређен и захтева или да именује писца тих врта или сам да се с

њим туче. Ако ни једно од тога двога неће да учини, онда би му неколико пута песницом нос целивао и штедро леђа нажуљео.

Уредник тога листа беше стар и кратковид човек, који би двобој само са пером у руци добити могао, а између свег оружја само са ножем и виљушком вешто владати умеде — те с тога помисли, да ће паметније и пробитачније бити, да име свог сурадина каже, него да се туче а можда и убити да. То и уради с том примедбом, да је писац оних врта врло изображен младић, коме прекрасна будућност предстоји и који тек од кратког времена на његовом листу ради. Он ради овде у другој соби и сад ће доћи.

— Овамо са отим новинаром, што му лепа будућност предстоји, повице Милисав и стави се управо пред врата, кроз која ће онај ући — овамо с њим!

Али како се пренерази, кад новинар уђе. То не беше нико други но главом онај мали хусарски капетан.

— Ја сам написао онај чланчић и ево ме, готов сам да вам зањ одговарам.

Ствар је врло добро погођена. Одавно је мали капетан прилике тражио, да се ма на који начин са Милисавом судари. Али овај је пазио на себе. Знао је врло добро, да га тај човек неописано мрзи. А било му је лако избећи га; требао је само да остане веран своме сталезу, па тако се никад капетанова освета на њега није излити могла.

И сад баш да се тако догоди, да он сам — тај пажљиви Милисав — у паклену ватру свог заклетог непријатеља загази, да га сам на двобој позове, он, који је пуно узрока имао, да га се клопи као живе ватре.

Али сада се натраг повући, од своје поштене речи одустати није могао, премда би то радо и весело учинио.

Свакоме је у месту сувише добро познато било, да бивши хусарски капетан сабљом ваљано владати уме а исто тако и у нишан врло добро гађа. Да изабере сабљу, значило би бацати се својевољно у наруче извесној смрти. Милисав се дакле одважи на самокресе.

Штогод је част и ред допуштао, све се употребило, како би се само двобој осујетио.

Растојање је одређено од тридесет корачаји; изабрани су велики и незгодни самокреси, што још никад верно не послужеше, а напунише их малим куршумима. Време беше

зимње и ветровито а оба борца мо-радоше се до кошуље свући, како би им руке што већма дрхтале. Све се тако удешавало, да би се милисављев живот спасао, да би се од извесне смрти избавио.

И кад сваки од њих по самокрес узеше, рече новинар тијо Милисаву: „није ли вам чудно, да је баш данас година дана, како ми је за ручница умрла?“

Милисав на то постаде још блеђи, него што досад беја. Бутећки оду на своје одређено место.

Милисав гађаше дуго и смотрено, а бивши капетан опали жестоко. Ни један не погоди. Куршуми им прозујаше преко главе, ко зна куда одоше.

И поново се напунише самокреси; и по други пут опалише обојица и — опет не погодише.

Сад ступише сведоци међу њих. „Част је опрана, рекоше, показасте да се не бојите смрти, трећи би метак био излишан!“

Али удови Ђувегија не помаче се с места него наново пунише свој самокрес. Милисав је морао то исто да чини.

— Моја господо: „т р и п у т Б о г п о м а ж е!“

И тек што то изрече, опали и по трећи пут, а ђуле просвира кроз лепо милисављево чело. . . .

Превео — Л —

Шпанија.

(Наставак.)

Овака неблагодарност од стране двора подигне шпански народ на оружје, те под предвођењем Рија развије заставу устанка 1820. Раздражени народ запали инквизицијску палату, побије инквизиторе, па и самом краљу грожаше смрћу. На супрот слободњачким четама стадоше тако зване „верозаконске чете и краљевска гарда.“ Но народњаци зацело би сасвим потукли своје непријатеље да им није на пут стао свети савез који се у Верони закључио. Ту жалосну улогу узео је на се француски краљ Лудвик XVIII., који је под својим синовцем Ангулемом силну војску оправио на шпанске либералце. Ова прилика поврати краљевску власт опет Фердинанду, и последња уставна војска изгуби битку код Кадикса. Као после сваког грађанског рата настадоше грозна убијства и прогонства. Фердинанду саможивцу ништа није било свето осим његове власти.

29. септембра 1833. године умре Фердинандо и остави у наслеђство шпанском народу грађански рат. По сили устава остави Фердинандо својој кћери Изабелу владу, а док је малољетна, да мати њена Христина место ње влада. Но сад се појаве разне партаје. Фердинандов брат Дон Карлос подигне фанатичке Башкирце. Либерална партаја и установци хтели су да на регенство мету свога човека. Христина се држала министара што јој је муж оставио, но доцније имала је уплива на њу она партаја која се осили. Док најпосле уставовци и либералци и прогресисте не сложе се уједно и за регента поставе знаменитог родољуба Еспартера и речитога Аргуела, који се може сматрати као отац слободњачког устава, поставе за стараоца и татора малољетној Изабелу.

Чињаше се да се учинило тиме препорођење шпанског народа у либералном смислу. Папа је протестирао, зашто су калуђереки редови укинута а највише зашто да скупштина закључи да се црквенска добра продају. Нека Алокуција папина распространи се по народу, али скупштина је спали. То је учинила либерална партаја у пуном јеку своје снаге. Али Еспартеро није умео да води политику по народној жељи, већ га је руководио инглески посланик Кларендон и тако се није показао такав дипломата, какав је војсковођа био. Све партаје учинише против њега каолицију, и он паде. Али са регентовим падом сурва се и сила прогресиста. Модераторовци одржаше победу. Позваше Христину да саветима помаже младу ћерку своју. Израдише и обнародоваше устав у пуном конзерватовском смислу. По томе уставу бирали су сенаторе они, који краљу потчињени беху, а дољна камера звала се камера депутираца. Избирач неможе бити сваки већ само онај који најмање 400 реала данка плаћа. На врху управе да стоји један човек који ће у свему да се брине за благо народа. И последњи представник народа паде, а то је био Нарвајев. Његов пад учини на руку плановима Лудвига, Филипа и Христине, да се Изабела уда за свог рођака Франца кога јој еилом наметнуше, а Изабела сестра Лујза за најмлађег Лудвиговог сина херцога Монпансије. Одмах иза ове двојне светковине, опази се у Шпанији француски уплив коме је цељ била да унуцима Лудвиговим осигура престо. Помоћу инглеског по-

сланика Сира Булвера и Изабелиног љубимца младог ђенерала Серана склопи се министарство под неспособним човеком Шахеко. То неodobраваше скупштина и уступи Прогресистама, док се краљица раздвојена од свог мужа бављаше у Ла-гранђа са Сераном и мајком својом. Овако стање ствари учини, те опет позваше Нарвајеца, који је посланик у Паризу био. Тек што се то догодило француска револуција од 1848. године поремети мир Шпаније и положај Нарвајевца. Али је Нарвајец умео да вешто угуши све побуне и земљу спасе од опасног грађанског рата; а да би уплив инглески од Шпаније удалио, пошље пасош инглеском посланику Сир Булверу с налогом да Шпанију за 48 сахата остави. Он вешто угуши републиканску партају што се у Каталонији појави под управом Дон Еприка рођена брата краљичином супругу.

Сад се Нарвајец налазаше на врху своје силе, а Шпанија на путу материјалног напретка, који најлепше сада подрађиваше. Али кад се скупштина 31. октобра са великом свечаношћу отвори у новој скупштинској згради, показа се да је Нарвајец поверење изгубио и симпатију. То је можда још више потчињило што му Изабела рече да оставку даде која се одмах уважи, јер је Изабела хтела државника који би се старао да сазру њени апсолутни планови. У личности Брава Мурила нађе влада слепо оруђе својих честољубивих намера те га зато врх управе метуше. Министарство распусти скупштину 7. априла и заповеди нов избор. Скупштина новог избора састаде се 5. децембра. Тада претседник министарства објави збору вест о бонапартовском државном удару. У народу се подиже метеж и опозиција, али влада се и неозбираше на то. Најдостојније војсковође награђени су неблагодарношћу. Конза бранилац Кубе буде отуд позват; Нарвајец живљаше у неповерењу и под надзором у Лоји, и ако Шпанија опет постаде зависна од спољашности, од чега је Нарвајец свагда бранио и чувао. Видило се, да влада смера да учини државни удар па да апсолутизам у пуној мери опет установи. Сад се све партаје: пуристанци, модераторовци, племство и народ сложише у једну либералну партају да стапу на пут хијерархично-апсолутној партаји с којом је Браво Мурило управљао. На челу народне

странке стајаше Ордац, Камара, Цервера, Терадас, Монтурол, Коело и др. А малену прогресијску партају, што се чврсто држаше устава од 1837., предводио је Орензе. Тако беше стање партаја када „либерална унија“ у живот ступи. Либералци договараху се да своје људе изберу за посланике, али влада опази на знаменитог противника свога херцога од Валенције пошље у Беч кобајаги због војничких послова, а Ронкалије највећи противник његов добије место у кабинету. У скупштини од 1853. Маринец, Конча и Одонел подигоше ужасну тужбу против министара, што су били на влади и оних што су пре били, и против камариле, особито против Миноца, кога је краљица одмах пошто је Нарвајец пао за херцога Нианзаре и највећег великаша шпанског поставила. Ово побуди владу те скупштину већ 9. априла распусти па је више за целу годину сазвала није. Али комешанство по свим крајевима принуди владу да буде на опрези, и влада доиста измени кабинет. Лерсунда негдашњи садруг Брава Мурила склопи ново министарство, у коме је глава био Егања, прави апсолутовац и приврженик Христине. Ови нови министри држаху се чврсто политике својих претходника, још шта више, Егања је хтео да влада без сабора. Краљица се нимало није бринула шта њени министри раде, свуда је владало самовољство и сила.

На супрот томе расло је незадовољство у народу и гњев опозиције. Јавно се видило да Шпанија иде на супрот новој кризи. У таким приликама кабинет да оставку. Слаби министри нису могли да изврше државни удар који се у двору спремао. Изгњање Конке изазове у Сарагоси (у фебруару 1854.) војнички устанак, који после једне крваве битке буде угушен. Тада увиде либерална унија, да је већ дошло време да се народ од напаоке владине самоуправе спасе. Револуција што се одавно спремавала распали се. (Наставиће се.)

КОРЕСПОНДЕНЦИЈА.

- Г. П. Ж. у Б.** Неможемо се користити вашим дописом е тога, јер није за то време.
- Г. Т. П. у П.** Примили смо послато. Хвала вам на љубави и пријатељству. Морало тим путем, што смо оптерећени е послом.
- Г. К. Л. Ш.** То је стара песма. Упутите тог господина на окружницу новог нашег земаљског поглавара, па му кажите, да ће му бити одкористи ако је добро проучи.
- Г. П. П. у К.** Примили смо послато вам. Хвала вам на љубави.